

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ที่แก้ไขเพิ่มเติมในปี ๒๕๕๘

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่งในปี ๒๕๕๘

- ฉบับที่ ๒๖ การดำเนินคดีแบบกลุ่ม
- ฉบับที่ ๒๗ การอนุญาตให้ฎีกาในคดีแพ่ง (ใช้บังคับ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๘)
- ฉบับที่ ๒๘ โอนคดี/ e court/ ส่งหมายให้แก่จำเลยซึ่งอยู่นอกราชอาณาจักร (ใช้บังคับ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๘)
- ฉบับที่ ๒๙ ขยายทอดตลาดทรัพย์สินที่มีทะเบียนและอาคารชุด

ฉบับที่ ๒๗ การอนุญาตให้ฎีกาในคดีแพ่ง (ใช้บังคับ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๘)

- ให้ยกเลิกมาตรา ๒๒๓ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
- มาตรา ๒๔๔/๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๔๗ คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด
- มาตรา ๒๔๗ การฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ ให้กระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา

การขออนุญาตฎีกา ให้ยื่นคำร้องพร้อมกับคำฟ้องฎีกาต่อศาลชั้นต้นที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีนั้นภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ แล้วให้ศาลชั้นต้นรับส่งคำร้องพร้อมคำฟ้องฎีกาดังกล่าวไปยังศาลฎีกา และให้ศาลฎีกาพิจารณาวินิจฉัยคำร้องให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว

- มาตรา ๒๔๘ คำร้องตามมาตรา ๒๔๗ ให้พิจารณาและวินิจฉัย โดยองค์คณะผู้พิพากษาที่ประธานศาลฎีกาแต่งตั้ง ซึ่งประกอบด้วย รองประธานศาลฎีกาและผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่า ผู้พิพากษาศาลฎีกาอีกอย่างน้อยสามคน

การวินิจฉัยให้เป็นไปตามเสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้บังคับ ตามความเห็นของฝ่ายที่เห็นควรอนุญาตให้ฎีกา

มาตรา ๒๔๙ ให้ศาลฎีกาพิจารณาอนุญาตให้ฎีกาตามมาตรา ๒๔๗ ได้ เมื่อเห็นว่าปัญหาตามฎีกานั้นเป็นปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควรวินิจฉัย

ปัญหาสำคัญตามวรรคหนึ่ง ให้รวมถึงกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ หรือความสงบเรียบร้อยของประชาชน
- (๒) เมื่อคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยข้อกฎหมายที่สำคัญขัดกันหรือขัดกับแนวบรรทัดฐานของคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกา
- (๓) คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยข้อกฎหมายที่สำคัญซึ่งยังไม่มีแนวคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกามาก่อน
- (๔) เมื่อคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ขัดกับคำพิพากษาหรือคำสั่งอันถึงที่สุดของศาลอื่น
- (๕) เพื่อเป็นการพัฒนาการตีความกฎหมาย
- (๖) ปัญหาสำคัญอื่นตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา

ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาตามวรรคสอง (๖) เมื่อได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ในกรณีที่ศาลฎีกามีคำสั่งไม่อนุญาตให้ฎีกา ให้คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์เป็นที่สุดตั้งแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น

มาตรา ๒๕๐ หลักเกณฑ์และวิธีการในการยื่นคำร้อง การพิจารณาวินิจฉัย
และระยะเวลาในการพิจารณาคำร้องตามมาตรา ๒๔๗ การตรวจรับฎีกา
การแก้ฎีกา การพิจารณา และการพิพากษาคดี รวมทั้งการสั่งคืน
ค่าฤชาธรรมเนียม ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา
ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาตามวรรคหนึ่ง เมื่อได้รับความเห็นชอบ
จากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา และประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว
ให้ใช้บังคับได้

- มาตรา ๒๕๑ ในคดีที่ได้รับอนุญาตให้ฎีกาที่มีแต่เฉพาะปัญหาข้อกฎหมาย หากศาลฎีกาเห็นว่าคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ไม่ถูกต้อง ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือบางส่วน ศาลฎีกาจะมีคำวินิจฉัยในปัญหาข้อกฎหมายนั้น และยกคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์หรือศาลชั้นต้น แล้วมีคำสั่งให้ศาลอุทธรณ์หรือศาลชั้นต้น แล้วแต่กรณี ทำคำพิพากษาหรือคำสั่งใหม่ ภายใต้กรอบคำวินิจฉัยของศาลฎีกาก็ได้
- มาตรา ๒๕๒ ในกรณีที่ไม่มีข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาตามมาตรา ๒๕๐ กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นให้นำบทบัญญัติในลักษณะ ๑ ว่าด้วยอุทธรณ์ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๗)

พ.ศ. ๒๕๕๘ เรื่อง การขออนุญาตฎีกาในคดีแพ่ง

๑. ระบบขออนุญาตฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งฉบับใหม่ มีหลักการคล้ายคลึงกับระบบขออนุญาตฎีกาที่ใช้ในคดีผู้บริโภครเดิม กล่าวคือ คำพิพากษาของศาลชั้นอุทธรณ์จะถือเป็นที่สุด และคดีจะขึ้นสู่ศาลฎีกาได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากศาลฎีกาเท่านั้น คงมีข้อแตกต่างจากคดีผู้บริโภครเดิมตรงที่ไม่มีข้อห้ามหรือข้อจำกัดว่าคดีที่มีทุนทรัพย์ที่พิพาทไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท จะขออนุญาตฎีกาไม่ได้ ดังนั้น คดีไม่ว่าจะมีทุนทรัพย์เท่าใดหรือไม่มีทุนทรัพย์เลยคู่ความอาจยื่นคำร้องขออนุญาตฎีกาได้ทั้งสิ้น และไม่จำกัดว่าปัญหาที่ขออนุญาตต้องเป็นปัญหาข้อกฎหมายเท่านั้น ปัญหาข้อเท็จจริงก็อาจขออนุญาตฎีกาได้ แต่ที่จะได้รับอนุญาตต้องเป็นปัญหาสำคัญดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๔๙ หรือในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาที่ออกตามมาตรา ๒๔๙ (๖) และเป็นปัญหาซึ่งศาลฎีกาเห็นสมควรรับไว้วินิจฉัยเท่านั้น

๒. ระบบอนุญาตฎีกานี้ใช้กับคดีแพ่งทุกประเภท สำหรับคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญานั้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๐ บัญญัติว่า การพิจารณาคดีแพ่งต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งก็น่าจะรวมถึงหลักเกณฑ์ในการฎีกาคดีแพ่งด้วย ดังนั้น การฎีกาคดีส่วนแพ่งจึงต้องขออนุญาตจากศาลฎีกา ตามกฎหมายใหม่เช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ถ้าคดีส่วนอาญาไม่ต้องห้ามฎีกา และมีการยื่นฎีกาขึ้นมา ศาลฎีกาอาจอนุญาตให้ฎีกาคดีส่วนแพ่งโดยอาศัยอนุมาตราใดอนุมาตราหนึ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๙ หรือถึงแม้จะไม่มีฎีกาคดีส่วนแพ่ง ศาลฎีกาก็อาจพิพากษาไปถึงคดีส่วนแพ่งด้วยก็เป็นได้ซึ่งขึ้นอยู่กับดุลพินิจของศาลฎีกา

๓. ระบบอนุญาตฎีกาใหม่ใช้บังคับแก่คดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลชั้นต้นตั้งแต่วันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ เป็นต้นไป คดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลชั้นต้นก่อนวันดังกล่าว ไม่ว่าจะอยู่ในชั้นใดและถึงแม้ว่าคดีนั้นศาลชั้นต้นจะยังไม่มีคำสั่งรับฟ้องไว้ก็ตามต้องใช้กฎหมายเดิมบังคับทั้งสิ้น คู่ความมีสิทธิยื่นฎีกาภายใต้หลักเกณฑ์เดิม โดยไม่ต้องขออนุญาตต่อศาลฎีกา ส่วนคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา ถึงแม้ว่าคดีอาญายื่นฟ้องก่อนวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ แต่ถ้าคำขอส่วนแพ่งยื่นภายหลังวันดังกล่าว การฎีกาคดีส่วนแพ่งก็ต้องขออนุญาตต่อศาลฎีกาเพราะต้องถือว่าคดีส่วนแพ่งได้ยื่นฟ้องภายหลังกฎหมายใหม่ใช้บังคับแล้ว

๔. คดีแพ่งที่ยื่นฟ้องในปี ๒๕๕๘ จึงต้องแยกเป็นสองกลุ่ม กลุ่มแรก เป็นคดีที่ยื่นฟ้องก่อนวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ การฎีกาใช้ "ระบบสิทธิ" ตามกฎหมายเดิมซึ่งศาลชั้นต้นมีอำนาจในการสั่งรับฎีกา กลุ่มที่สอง เป็นคดีที่ยื่นฟ้องตั้งแต่วันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ เป็นต้นไป การฎีกาใช้ "ระบบอนุญาต" ตามกฎหมายใหม่ซึ่งอำนาจในการอนุญาตและสั่งรับฎีกา เป็นของศาลฎีกาเท่านั้น

ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วย
การขออนุญาตฎีกาในคดีแพ่ง

ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วเมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
ใช้บังคับ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๘

หมวด ๑ การยื่นคำร้อง

ข้อ ๖ การขออนุญาตฎีกา ให้ยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นโดยต้องแสดงถึง

- (๑) ปัญหาข้อเท็จจริงหรือปัญหาข้อกฎหมายที่ขออนุญาตฎีกาโดยชัดแจ้ง และ
- (๒) ปัญหาที่ขออนุญาตฎีกานั้นเป็นปัญหาสำคัญดั่งที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๔๙ หรือในข้อกำหนดนี้ซึ่งศาลฎีกาควรรับวินิจฉัย

ข้อ ๗ ผู้ร้องต้องยื่นคำร้องพร้อมกับคำฟ้องฎีกาโดยเสียค่าขึ้นศาลชั้นฎีกาและต้องนำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตามคำพิพากษาหรือคำสั่งมาวางศาลพร้อมกับคำฟ้องฎีกานั้นด้วย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล ถ้าผู้ร้องไม่ปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลชั้นต้นรับส่งคำร้องพร้อมสำนวนความไปยังศาลฎีกา กรณีเช่นว่านี้ ให้องค์คณะผู้พิพากษามีคำสั่งไม่รับคำร้องและไม่รับฎีกา โดยสั่งคืนค่าขึ้นศาลชั้นฎีกาทั้งหมด หากมี ให้แก่ผู้ร้อง

ข้อ ๘ ให้ศาลชั้นต้นมีอำนาจตรวจคำร้องและคำฟ้องฎีกาและมีคำสั่งตามมาตรา ๑๘ หากผู้ร้องไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ให้ศาลชั้นต้นรับส่งคำร้องและคำฟ้องฎีกาดังกล่าว พร้อมสำนวนความไปยังศาลฎีกาเพื่อพิจารณาสิ่งต่อไป

กรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้าองค์คณะผู้พิพากษาเห็นว่าคำสั่งของศาลชั้นต้นถูกต้อง ให้มีคำสั่งไม่รับคำร้องและไม่รับฎีกา หรือถ้าไม่มีคำร้องก็ให้สั่งไม่รับฎีกาและสั่งคืนค่าขึ้นศาลชั้นฎีกาทั้งหมด หากมี ให้แก่ผู้ร้อง

ข้อ ๙ ในกรณีมีการขอขยายระยะเวลาใด ๆ เช่น การยื่นคำร้องหรือคำฟ้องฎีกา หรือการชำระหรือวางเงินตามข้อ ๗ หากศาลชั้นต้นเห็นสมควรอนุญาตให้ขยาย ให้ศาลชั้นต้นสั่งตามที่เห็นสมควรหากจะไม่อนุญาต ให้ศาลชั้นต้นรับส่งคำร้องขอขยายระยะเวลาพร้อมสำนวนความไปยังศาลฎีกาเพื่อพิจารณาสิ่งโดยเร็วต่อไป

ข้อ ๑๐ เมื่อศาลชั้นต้นได้ตรวจคำร้องและคำฟ้องฎีกาตามข้อ ๘ แล้ว ให้รับส่งสำเนาคำร้องและคำฟ้องฎีกานั้นให้คู่ความอีกฝ่ายแล้วส่งคำร้องพร้อมคำฟ้องฎีกาและสำนวนความไปยังศาลฎีกาโดยเร็ว ทั้งนี้ ไม่จำเป็นต้องรอคำคัดค้านของคู่ความฝ่ายนั้น แต่ในกรณีที่คู่ความอีกฝ่ายได้ยื่นคำร้องขออนุญาตฎีกาด้วย ให้ศาลชั้นต้นดำเนินการเกี่ยวแก่คำร้องดังกล่าวให้เสร็จสิ้นเสียก่อน แล้วจึงส่งคำร้องและคำฟ้องฎีกาของคู่ความทุกฝ่ายไปยังศาลฎีกาในคราวเดียวกัน

ถ้ามีการยื่นคำคัดค้านภายหลังที่ได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้ว ก็ให้ส่งคำคัดค้านนั้นไปยังศาลฎีกาเพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัย

ในกรณีที่มีการยื่นคำร้องขอทุเลาการบังคับคดีในระหว่างฎีกา ให้ศาลชั้นต้นรับส่งคำร้องนั้นไปยังศาลฎีกาเพื่อพิจารณาและห้ามมิให้มีคำสั่งอนุญาตตามคำร้องนั้นจนกว่าศาลฎีกาจะมีคำสั่งอนุญาตให้ฎีกา

หมวด ๒ การพิจารณาวินิจฉัยคำร้อง การรับฎีกาและการแก้ฎีกา

ข้อ ๑๑ การขอแก้ไขคำร้องหรือคำฟ้องฎีกาให้กระทำได้ภายในกำหนดระยะเวลา ตามมาตรา ๒๔๗ วรรคสองหรือตามที่ศาลมีคำสั่งให้ขยายออกไป

ข้อ ๑๒ การพิจารณาคำร้องตามมาตรา ๒๔๘ องค์กรคณะผู้พิพากษาฟังพิจารณา วินิจฉัยและมีคำสั่งให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้รับสำนวนหรือ ตามระเบียบของประธานศาลฎีกา

ข้อ ๑๓ ปัญหาสำคัญอื่นตามมาตรา ๒๔๙ วรรคสอง (๖) ได้แก่ กรณีดังต่อไปนี้

(๑) คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์มีความเห็นแย้งในสาระสำคัญ

(๒) คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยข้อกฎหมายสำคัญ

ที่ไม่สอดคล้องกับความตกลงระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันกับประเทศไทย

ข้อ ๑๔ ในกรณีที่ยังคงคณะผู้พิพากษาเห็นว่า ปัญหาตามคำร้องทั้งหมดหรือบางข้อ เป็นปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควรวินิจฉัย ให้มีคำสั่งอนุญาตให้ฎีกาและสั่งรับฎีกา ทั้งหมดหรือบางข้อไว้พิจารณาแล้วส่งให้ศาลชั้นต้นอ่านคำสั่งดังกล่าวให้คู่ความฟัง จำเลยฎีกาอาจยื่นคำแก้ฎีกาต่อศาลชั้นต้นได้ภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันฟัง คำสั่ง และภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันที่จำเลยฎีกายื่นคำแก้ฎีกาหรือนับแต่ ระยะเวลาที่กำหนดไว้สำหรับการยื่นคำแก้ฎีกาได้สิ้นสุดลง ให้ศาลชั้นต้น ส่งคำแก้ฎีกาไปยังศาลฎีกาหรือแจ้งให้ทราบว่าไม่มีคำแก้ฎีกา เมื่อศาลฎีกาได้รับ คำแก้ฎีกาหรือแจ้งความเชื่อว่าแล้วให้นำคดีลงสารบบความโดยพลัน การขอขยายระยะเวลายื่นคำแก้ฎีกา ให้ยื่นภายในกำหนดระยะเวลาตามวรรคสอง และให้นำความในข้อ ๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๕ ในกรณีที่องค์คณะผู้พิพากษาเห็นว่า คำร้องมิได้ปฏิบัติตามข้อ ๖ หรือปัญหาตามคำร้องทั้งหมดมิใช่ปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควรวินิจฉัย ให้มีคำสั่งยกคำร้องและไม่รับฎีกาแล้วส่งสำนวนความคืนศาลชั้นต้นเพื่อแจ้งให้คู่ความทราบโดยเร็ว

คำสั่งที่ไม่อนุญาตตามวรรคหนึ่งให้แสดงเหตุผลโดยย่อและให้องค์คณะผู้พิพากษามีอำนาจสั่งคืนค่าขึ้นศาลชั้นฎีกาทั้งหมดหรือแต่บางส่วนแก่ผู้ร้องได้ตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๑๖ ในกรณีที่มีคู่ความหลายฝ่ายต่างยื่นคำร้อง ให้วินิจฉัยโดยทำเป็นคำสั่งฉบับเดียวกันก็ได้

หมวด ๓ การพิจารณาและพิพากษาคดีในศาลฎีกา

ข้อ ๑๗ องค์คณะผู้พิพากษาที่พิจารณาสั่งอนุญาตให้ฎีกาคดีใด อาจเป็น
องค์คณะผู้พิพากษาพิจารณาพิพากษาคดีนั้น

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอุทธรณ์คดีชำนัญพิเศษ

- จัดตั้งศาลอุทธรณ์คดีชำนัญพิเศษ ให้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่อุทธรณ์มาจากศาลชำนัญพิเศษต่าง ๆ
- กำหนดให้การฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์คดีชำนัญพิเศษ เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งหรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แล้วแต่กรณี โดยในส่วนของคดีแพ่งชำนัญพิเศษ จะขึ้นสู่ศาลฎีกาได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากศาลฎีกาเช่นเดียวกับคดีแพ่งทั่วไป

การปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวกับศาลชำนาญพิเศษโดยการแก้ไข เพิ่มเติมพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลชำนาญพิเศษแต่ละศาล

- แก้ไขผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติ จากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมาเป็นประธานศาลฎีกาเพื่อให้สอดคล้องกับระบบบริหารราชการในปัจจุบัน ดังนั้น มาตราใดที่เคยอ้างถึงกฎกระทรวง หรือระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด หรือที่กำหนดให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจึงมีการแก้ไขให้สอดคล้องกันด้วย
- แก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า ศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษ ประธานศาลอุทธรณ์ คดีชำนาญพิเศษ คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม และคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม

การปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวกับศาลชำนาญพิเศษโดยการแก้ไข เพิ่มเติมพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลชำนาญพิเศษแต่ละศาล

- ให้ประธานศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษเป็นผู้วินิจฉัยในกรณีมีปัญหาว่าคดีใดจะอยู่ในอำนาจของศาลชำนาญพิเศษหรือไม่ ไม่ว่าปัญหานั้นจะเกิดขึ้นในศาลชำนาญพิเศษหรือศาลยุติธรรมอื่น
- กำหนดให้อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชำนาญพิเศษไปยังศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษโดยให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งหรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แล้วแต่กรณี มาใช้บังคับโดยอนุโลม เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดตั้งศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษ
- การฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งหรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แล้วแต่กรณีมาใช้บังคับโดยอนุโลม เพื่อให้สอดคล้องกับการปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและการปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในอนาคต

การปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวกับศาลชำนาญพิเศษโดยการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลชำนาญพิเศษแต่ละศาล

- ในส่วนของบทเฉพาะกาล แบ่งออกเป็น ๒ กรณี ได้แก่ ๑. วรรคแรก สำหรับคดีที่ศาลชำนาญพิเศษมีคำพิพากษาหรือคำสั่งก่อนวันเปิดทำการของศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษ ๒. วรรคสอง คดีชำนาญพิเศษที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาลฎีกา (หรือศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค สำหรับคดีเยาวชนและครอบครัว) ก่อนวันเปิดทำการของศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษ
- หากเข้ากรณีตามวรรคแรก ให้อุทธรณ์ไปยังศาลฎีกา (หรือศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค สำหรับคดีเยาวชนและครอบครัว) และสำหรับทั้งสองกรณีศาลฎีกา (หรือศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค สำหรับคดีเยาวชนและครอบครัว) จะมีอำนาจพิจารณาพิพากษาโดยใช้บทบัญญัติตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลชำนาญพิเศษก่อนมีการแก้ไขเพิ่มเติม

การปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวกับศาลชำนาญพิเศษโดยการแก้ไข เพิ่มเติมพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลชำนาญพิเศษแต่ละศาล

- ตราบใดที่ยังไม่ได้เปิดทำการศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษ การอุทธรณ์คดี
ชำนาญพิเศษ ๔ ประเภทนี้ยังคงยื่นตรงไปยังศาลฎีกาเช่นที่เป็นอยู่ใน
ปัจจุบัน ต่อเมื่อได้มีการเปิดทำการศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษแล้ว
การอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลชำนาญพิเศษเหล่านี้ที่ตัดสินตั้งแต่วันเปิด
ทำการเป็นต้นไปต้องอุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษและหากจะ
มีการยื่นฎีกาต่อไปก็ต้องขออนุญาตต่อศาลฎีกาตามหลักการใหม่

คดีทรัพย์สินทางปัญญา/คดีล้มละลาย/คดีภาษีอากร/คดีแรงงาน

ศาลชำนาญพิเศษ
มีคำพิพากษาหรือคำสั่ง
ก่อนวันเปิดทำการของ
ศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษ

- อุทธรณ์ไปยังศาลฎีกา
- ใช้ พรบ. จัดตั้งเดิมในการพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกา

ศาลชำนาญพิเศษ
มีคำพิพากษาหรือคำสั่ง
หลังวันเปิดทำการของ
ศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษ

- อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์ชำนาญพิเศษ
- หากประสงค์จะฎีกาส่วนคดีแพ่ง
ต้องขออนุญาต

พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดี

เยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘

- สำหรับคดีเยาวชนและครอบครัวในส่วนที่เป็นคดีแพ่ง ถึงแม้ว่าพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่เพิ่งประกาศใช้ไปเมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๘ จะกำหนดหลักการใหม่ให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษและการยื่นฎีกาให้ใช้ระบบอนุญาตเช่นเดียวกับคดีชำนาญพิเศษอื่น แต่ระบบดังกล่าวจะเริ่มใช้ต่อเมื่อได้มีการเปิดทำการศาลอุทธรณ์ชำนาญพิเศษแล้ว ในระหว่างนี้จึงต้องใช้กฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันไปก่อน คือ ยื่นอุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคและยื่นฎีกาต่อศาลฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเหมือนคดีแพ่งธรรมดา (พระราชบัญญัติศาลเยาวชนฯ มาตรา ๑๘๐ และ ๑๘๓ เดิม) ดังนั้น เมื่อคดีแพ่งธรรมดาที่ยื่นฟ้องตั้งแต่วันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ใช้ระบบอนุญาตฎีกา คดีเยาวชนและครอบครัวซึ่งเป็นคดีแพ่งที่ยื่นฟ้องตั้งแต่วันดังกล่าวก็ต้องใช้ระบบอนุญาตฎีกาเช่นเดียวกันแม้จะยังไม่ได้เปิดทำการศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษ

ศาลเยาวชน มีคำพิพากษา
ก่อนวันเปิดทำการของ
ศาลอุทธรณ์ชำนาญพิเศษ

- อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค
- ใช้ วรรค ๒๕๕๓ ก่อนแก้ไขปี ๕๘ ในการพิจารณาในชั้นอุทธรณ์

ศาลเยาวชนมีคำพิพากษา
หลังวันเปิดทำการของ
ศาลอุทธรณ์ชำนาญพิเศษ

- อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์ชำนาญพิเศษ

ศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค
พิพากษาก่อนวันเปิดทำการของ
ศาลอุทธรณ์ชำนาญพิเศษ

- ใช้ พรบ.ปี ๕๓ ก่อนแก้ไขปี ๕๘ ในการพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกา (๑๘๐, ๑๘๓ เดิม)
- พ้องตั้งแต่วันที่ ๘ พ.ย. ต้องขออนุญาตฎีกา

ศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค
พิพากษาหลังจากเปิดทำการ
ศาลอุทธรณ์ชำนาญพิเศษหรือเป็น
คำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ชำนาญ
พิเศษ

- เข้าระบบคดีชำนาญพิเศษใหม่
- ใช้มาตรา ๑๘๒/๑ คดีแพ่งต้องขออนุญาต

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘

- ส่วนคดีผู้บริโภค พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่แก้ไขใหม่ มีผลใช้บังคับแล้วตั้งแต่วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๘ คดีผู้บริโภคที่ยื่นฟ้องตั้งแต่วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๘ เป็นต้นไปจึงจะเปลี่ยนไปใช้ระบบอนุญาตฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เหมือนกับคดีแพ่งอื่น ๆ
- หากเป็นคดีที่ยื่นฟ้องตั้งแต่วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๘ ต้องพิจารณาว่าคำพิพากษาที่จะฎีกานั้น ศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภคมีคำพิพากษาก่อนหรือหลังวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๘ หากศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภคมีคำพิพากษาก่อนวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๘ มาตรา ๖ บัญญัติให้การฎีกาคดีผู้บริโภคที่ศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภคมีคำพิพากษาหรือคำสั่งก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้บังคับตามกฎหมาย ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับจนกว่าคดีจะเสร็จการพิจารณาจากศาลฎีกา ดังนั้น การฎีกาคำพิพากษาของศาลชั้นอุทธรณ์ในคดีผู้บริโภคดังกล่าวจะใช้พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคเดิมที่มีข้อจำกัดเรื่องทุนทรัพย์ในการขออนุญาตฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง

ศาลอุทธรณ์หรือ
ศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดี
ผู้บริโภคมี่คำพิพากษาก่อนวันที่
๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๘

- ฎีกาคำพิพากษาของศาลชั้นอุทธรณ์
ในคดีผู้บริโภคดีดังกล่าวจะใช้พระราชบัญญัติ
วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคเดิมที่มีข้อจำกัดเรื่อง
ทุนทรัพย์ในการขออนุญาตฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง

ศาลอุทธรณ์หรือ
ศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดี
ผู้บริโภคมี่คำพิพากษาตั้งแต่วันที่
๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๘

- ขออนุญาตฎีกาตามวิแพ่ง

- แต่หากศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภคมีคำพิพากษาตั้งแต่วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๘ กรณีต้องเป็นไปตามกฎหมายที่แก้ไขใหม่ซึ่งให้นำบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้ โดยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๐ วรรคท้าย ให้ถือว่าวันที่ศาลชั้นต้นอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งเป็นวันที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาหรือมีคำสั่ง จึงสรุปได้ว่า ในคดีผู้บริโภคหากศาลชั้นต้นอ่านคำพิพากษาศาลชั้นอุทธรณ์ก่อนวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๘ ก็ต้องใช้ระบบอนุญาตฎีกาตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคเดิม แต่หากอ่านตั้งแต่วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๘ เป็นต้นไป ให้ใช้ระบบอนุญาตฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

FAQs มาตรา ๖/๑

- กรณีใดบ้างที่สามารถทำความเข้าใจได้
- รูปแบบของความเห็นควรเป็นอย่างไร มีแบบพิมพ์หรือไม่หรือสามารถเขียนในรายงานกระบวนการพิจารณาได้
- ความเห็นเป็นความลับหรือไม่
- หลังจากทำความเข้าใจแล้ว ต้องหยุดกระบวนการพิจารณาไว้หรือไม่ นัดฟังคำสั่งของประธานศาลอุทธรณ์เมื่อใด
- ควรส่งเอกสารใดขึ้นไปศาลอุทธรณ์บ้าง
- คู่ความคัดค้านได้หรือไม่